

ČESKÉ BAROKNÍ SOCHAŘSTVÍ

Karel Švuger

DVK/ 3. ročník

Září 2012

Obrazová dokumentace

VY_32_INOVACE_DVK23/12

Sochařství

- barokní sochařství navazovalo na **tradici manýrismu**, který přežíval ještě počátkem 17. století, zejména na práce **Adriena de Vries**
- v raném období se Čechách začínají uplatňovat díla **zahraničních umělců**:

HANS GEORG HEERMANN

- výzdoba schodiště **zámku v Tróji**

OTTAVIO MOSTO

- výzdoba průčelí **chrámu sv. Jakuba v Praze**

MATĚJ VÁCLAV JÄCKEL

- **křížovnický kostela v Praze – Staré Město**
- **kostel sv. Markéty v Břevnově**
- sochařské výzdoba **Karlova mostu** (sv. Anna, sv. Dominik a Tomáš Akvinský, Vidění sv. Bernarda z Clairvaux)

FRANTIŠEK PREISS

- interiér **kostela sv. Voršily v Praze – Nové Město**

Matěj Václav Jäckel

- Vidění sv. Bernarda z Clairvaux (Karlův most v Praze)

- vrcholné období českého barokního sochařství představují **Jan Brokof, Ferdinand Maxmilián Brokof a Matyáš Bernard Braun**

JAN BROKOF (1652 – 1718), v Praze působil od roku 1692

- socha **sv. Jana Nepomuckého** (model Rauchmillerovy sochy pro Karlův most)
- výzdoba atiky **Toskánského paláce**
- socha **Panny Marie** (náměstí v Broumově)

FERDINAD MAXMILIÁN BROKOF (1688 – 1731)

- syn Jana Brokofa, působil ve Vídni
- byl **klasickým představitelem** barokní sochařské tvorby ve všech jejích aspektech
- dokladem jeho umělecké tvorby je sochařská práce instalovaná na **Karlově mostě** v Praze (několik soch a sousoší) např:
  - ❖ **sv. Barbora, Markéta a Alžběta** (1707)
  - ❖ **sv. Vojtěch, sv. Kajetán** (1709)
  - ❖ **sv. Ignác, sv. František Xaverský** (1711)
- dalším významným dílem je **náhrobek kancléře Jana Vratislav z Mitrovic**
- výzdoba průčelí **Morzinského paláce v Praze**

Turek ze sousoší trinitářů sv. Jana z Mathy, Felixe z Valois a sv. Ivana (Ferdinand Maxmilián Brokof)

- plastické zdůraznění objemů, realistické zpracování detailů je charakteristickým rysem Brokofa díla

Sousoší sv. Barbory, Markéty a Alžběty
(Ferdinand Maxmilián Brokof)

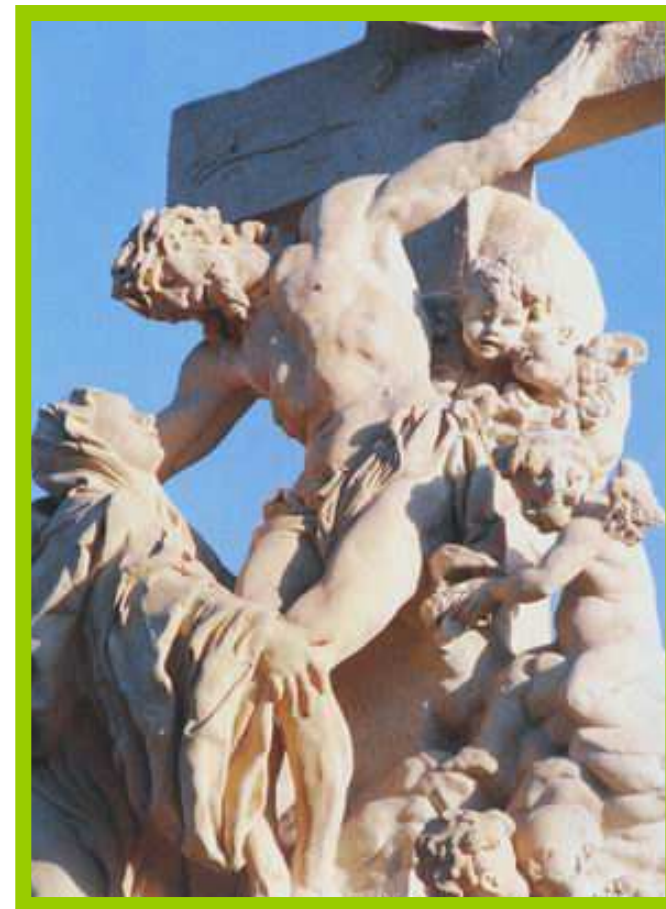

sv. Vojtěch
(Ferdinad Maxmilián Brokof)

MATYÁŠ BERNARD BRAUN (1684 – 1738)

- studoval v **Benátkách, Florencii, Římě**
- byl vynikajícím umělcem **iluzionistického směru** sochařství ve vrcholném období baroka
- k vytvoření iluzionistické modelace používal **konkávního principu**, jakoby zadržoval světlo na povrchu a stín v prohlubních, tak dosahuje velikého kontrastu
- Vlivem Braunovým vznikla v Čechách **sochařská škola** jejímiž nejvýznamnějšími představiteli byli **Jiří František Pacák** a **Gregor (Řehoř) Thény**
- první opravdu mistrovským dílem je bezesporu sousoší z Karlova mostu: „**sv. Luitgarda**“ z roku 1710
- dalším dílem je dřevěná socha **Judy Tadeáše**, kde je patrný vliv italských umělců (Gian Lorenzo Bernini)
- v Praze ve spolupráci s architektem Františkem Maxmiliánem Kaňkou vytvořil sochařskou výzdobu **chrámu sv. Klimenta a Černínského paláce**
- dramatická účinnost jeho tvorby se také projevila v reliéfech a trojrozměrných sochách **Clam – Gallasova paláce**
- pro chrám sv. Víta v Praze vytvořil **náhrobek hraběte Leopolda Šlika**

sv. Luitgarda

(Matyáš Bernard Braun)

- zobrazení zázračného výjevu, kdy ožívá ukřižovaný Kristus a rukou pozdvihuje slepou cisterciačku

**Atlanti hlavního vchodu
Clam – Gallasova paláce
(Matyáš Bernard Braun)**

- nejvýraznějším sochařským dílem Matyáše Bernarda Brauna je sochařský soubor tzv. **Špitálu v Kuksu**, který nechal postavit hrabě František Antonín Špork
- jedná se zejména o alegorie dvanácti **Ctností** a dvanácti **Neřestí** před špitálem
- v lese blízko Kuksu vytvořil velmi poetické a současně dramatické dílo „**Betlém**“

Betlém u Kuksu
(Matyáš Bernard Braun)

Alegorie Hněvu (Matyáš Bernard Braun) - Špitál v Kuksu

Alegorie Cudnosti
(Matyáš Bernard Braun)

- Špitál v Kuksu

- další díla jeho sochařské tvorby můžeme vidět např.:
  - ❖ sloup **Neposkvrněné početí Panny Marie**, Jaroměř, (1722 – 1729)
  - ❖ pomník **císaře Karla VI**, Hlavenec, (1725)
  - ❖ sousoší **Den a Noc**, Královská zahrada v Praze, (1734), socha Den byla zničena
- v Čechách působí i další barokní sochaři:

ONDŘEJ FILIP QUITAINER

- socha **sv. Tomáše** na Malé Straně v Praze
- sochařská výzdoba **Lorety** v Praze

FRANZ ANTON KUEN

- sochařská výzdoba **kláštera** v Oseku
  - sochařská výzdoba **zámku** ve Veltrusích
- na Moravě působili v 17. století **italští** (Giovanni Tencalla, Bernardo Bianchi, Giovanni Castelli), **vídeňští** (Franz Bendl, Tobias Kracker) a **němečtí** sochaři (Michael Zürn)
  - nejvýznamnější památky barokního sochařství na Moravě najdeme v **Olomouci a Brně**

OLOMOUC

- **Michael Mandík** (Lví fontána, Neptunova kašna, Herkulova kašna)
- **Baldassare Fontana** (výzdoba interiéru kostela na Svatém Kopečku)
- **Jan Sturmer** (Morový sloup)
- **Filip Sattler** (Merkurova kašna)
- **Jan Jiří Schaubberger** (Caesarova kašna)
- **Ondřej Zahner** (sloup Nejsvětější Trojice)
- **Jiří Antonín Heinz** (sochařská výzdoba Hradiska)

BRNO

- **Franz Ignaz Bendl** (kašna na Dolním náměstí)
- **Tobias Kracker** (kašna Parnas na Zelném trhu)
- **Antonín Riga, Antonín Schweigl** (soustavy Nejsvětější Trojice na Zelném trhu)

ZDROJE:

BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1998, 287 p. ISBN 80-858-3925-3.

CHÂTELET, Albert a Bernard Philippe GROSLIER. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. České vyd. 2., upr., Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004, 784 s. ISBN 80-718-1936-0.

MRÁZ, Bohumír a Odborná spolupráce Marie ČERNÁ. *Dějiny výtvarné kultury*. 4. vyd., V Idea servis 3. vyd. Praha: Idea servis, 2002, 287 p. ISBN 80-859-7039-2.

Internetové zdroje:

<http://cs.wikipedia.org>

<http://www.artmuseum.cz>

<http://historika.fabulator.cz>

<http://www.umeni.euweb.cz>

<http://www.dejinyumeni.czweb.org>